

Sisäministeriön rajavartio-osaston lausunto ehdotuksesta poliisin tietojenvaihtoa koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Sisäministeriön poliisiosasto on pyytänyt rajavartio-osastolta lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta, joka koskee poliisin tietojenvaihtoa koskevan lainsäädännön tarkistamista. Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutoksia myös Rajavartiolaitoksen ja Tullin vastaavaan lainsäädäntöön. Rajavartio-osasto, joka on samalla myös Rajavartiolaitoksen esikunta, on osallistunut esityksen valmisteluun erityisesti laatimalla Rajavartiolaitosta koskevat säädösehdotukset. Rajavartiolaitoksen hallinnonalan näkemykset on myös muilta osin otettu hyvin huomioon valmistelun aikana.

Rajavartio-osasto pitää kannatettavana esityksen tavoitetta poistaa tietojenvaihdon esteitä rikostorjunnassa ja lisätä poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Tullin mahdollisuuksia luovuttaa eri viranomaisille salassa pidettäviä tietoja muun muassa rikosten estämiseksi ja turvallisuuden takaamiseksi. On tärkeää, että viranomaisilla on riittävät tiedonsaanti- ja tiedonluovutus-oikeudet lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi ja että tätä koskeva lainsäädäntö on mahdollisimman selkeää. Rajavartio-osasto pitää myönteisenä sitä, että poliisia koskevan sääntelyn ohella esityksessä kehitetään vastaavalla tavalla myös Rajavartiolaitoksen ja Tullin lainsäädäntöä. PTR-viranomaisten voimassa oleva henkilötietolainsäädäntö on laadittu aikanaan yhteistyössä, ja se on monilta osin yhdenmukaista. Viranomaisyhteistyön näkökulmasta sekä vastakohtaispäätelmien välttämiseksi on välttämätöntä, että kaikkien viranomaisten lainsäädäntöä kehitetään samanaikaisesti, kunkin viranomaisen erityispiirteet huomioiden.

Esitysluonnos sisältää lakiehdotukset henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annetun lain (639/2019, Rajavartiolaitoksen henkilötietolaki) ja rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain (577/2005, Rajavartiolaitoksen hallintolaki) muuttamisesta. Lakien tiedonsaanti- ja tiedonluovutussäännöksiä muutettaisiin niin, että ne mahdollistaisivat nykyistä paremmin Rajavartiolaitoksen tietojenvaihdon muiden viranomaisten kanssa muun muassa rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi. Rajavartiolaitoksen henkilötietolakiin ehdotetaan lisättäväksi myös nimenomainen säännös tietojen luovuttamisesta kriittiseen infrastruktuuriin liittyville kriittisille toimijoille sekä Rajavartiolaitoksen oikeus saada tietyin edellytyksin henkilön läsnäolotieto yksittäisessä tapauksessa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajalta. Rajavartiolaitoksen hallintolain sääntelyä salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta yksittäistapauksessa viranomaisille tai julkista tehtävää hoitaville täsmennettäisiin ja selkeytettäisiin. Laeissa säädettäisiin Rajavartiolaitoksen oikeudesta luovuttaa tietoja salassapitosääntelyn estämättä sekä pyynnöstä että oma-aloitteisesti. Lisäksi lainsäädäntö yhteensovittaisiin yleislainsäädännön kanssa muun muassa luopumalla teknisten käyttöyhteyksien sääntelystä. Vastaavia muutoksia esitetään myös poliisia ja Tullia koskevaan lainsäädäntöön siltä osin kuin muutokset liittyvät poliisin ja Tullin lakisääteisiin tehtäviin.

Rajavartio-osasto korostaa erityisesti välttämättömyyttä säätää jatkossa nimenomaisesti myös viranomaisten oma-aloitteisesta tiedonluovutuksesta. Kuten esitysluonnoksessa todetaan, tämä on ollut

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

jo voimassa olevan lainsäädännön lähtökohtana. Vastaavasti on tärkeää selkeyttää esitetyllä tavalla viranomaisten tiedonsaantioikeutta koskevaa sääntelyä eräissä tapauksissa. Esitysluonnoksessa on kuvattu laajasti poliisin tiedonvaihtoa koskevaa oikeuskäytäntöä ja tuotu selkeästi esille voimassa olevan lainsäädännön muutostarve. Rajavartio-osasto toteaa, että vastaavan kaltaisia tilanteita on ollut myös Rajavartiolaitoksessa. Esimerkiksi Helsingin hallinto-oikeuden ratkaisuihin 5274/2023 ja 5275/2023 (25.9.2024) on käsitelty Rajavartiolaitoksen oikeutta saada tietoja Kansaneläkelaitokselta rikostorjuntaa varten.

Rajavartio-osasto toteaa teknisenä huomiona, että Rajavartiolaitoksen henkilötietolain 33 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa (s. 75) tulisi viitata kumottavan säännöksen osalta pykälän 3 momentin sijasta 2 momenttiin. Rajavartio-osastolla ei ole tässä yhteydessä muita muutostarpeita valmistelemiinsa Rajavartiolaitosta koskeviin säädösehdotuksiin. Rajavartio-osasto osallistuu mielellään esityksen jatkovalmisteluun, jotta voidaan varmistaa PTR-viranomaisten lakien yhdenmukaisuus myös lausuntokierroksen jälkeen.

Rajavartio-osaston osastopäällikkö, kontra-amiraali

Tom Hanén

Lainsäädäntöneuvos

Anne Ihanus

Jakelu Sisäministeriön poliisiosasto

Tiedoksi SM RO oikeudellinen osasto ja raja- ja meriosasto

VN/27065/2023-SM-65

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: